13 januari

Author : Mikael

Den 13 januari 1544 förändras Sverige för alltid. Genom Västerås arvförening lyckas den nyvalde kungen *Gustav Eriksson (Vasa)* garantera att hans ätt skulle regera landet och hans äldste son, som senare blev Erik XIV, skulle bli tronarvinge. Den medeltida traditionen i Sverige hade fram till 1544 byggt på att olika delar av riket skulle acceptera kungens övermakt genom val och kungen skulle senare hyllas vid *Mora stenar* i södra Uppland.

Med förändringen 1544 kom istället de olika delarna av *ståndsriksdagen*

(adel, präster, borgare och bönder) att svära honom och hans ätt trohet. Så länge Erikssons (Vasas) ätt satt på tronen skulle alltså inga fler val ske. Att Eriksson kunde säkra makten var en konsekvens av lång, intensiv propaganda och en stark ställning i landet genom sin roll som vald kung sedan 1523.

Från 1544 flyttades alltså makten i Sverige från ståndsriksdagen till kungen och utöver det förklarades Sverige också officiellt vara ett protestantiskt rike. Genom införandet av arvsmonarkin kan man säga att grundandet av Sverige som en nationalstat också på allvar inleddes.

När kung *Gustav Eriksson* dör 1560 lämnar han efter sig ett samlat rike med en stark stat och centralmakt.

Källor:

Behre, Göran, *Sveriges historia 1521-1809: stormaktsdröm och småstatsrealiteter*, 1. uppl., Almqvist & Wiksell läromedel, Solna, 1991[1985]

Gustafsson, Harald, *Nordens historia: en europeisk region under 1200 år*, Studentlitteratur, Lund, 1997

Larsson, Lars-Olof, *Gustav Vasa - landsfader eller tyrann?*, Prisma, Stockholm, 2002

Åberg, Alf, *Vår svenska historia*, 3. uppl., Natur och kultur, Stockholm, 1985